

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 129-1878)

Originalt emne

Garnisonen

Garnisonen/Rytterikasemen

Kloakvæsen og Vandaflledning

Kloakvæsen og Vandaflledning/Kloaker, Kloakanlæg

Kloakvæsen og Vandaflledning/Regulering af Afløbsforhold

Sygehuse

Sygehuse/Militært Sygehus

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 13. juni 1878](#)
- 2) [Byrådsmødet den 11. juli 1878](#)
- 3) [Byrådsmødet den 26. september 1878](#)
- 4) [Byrådsmødet den 15. maj 1879](#)
- 5) [Byrådsmødet den 26. juni 1879](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 13. juni 1878 - side 4

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 129-1878)

Da Kaserneudvalget efterhaanden under sine arbejder var kommet til den overbevisning, at den bestaaende tilstand, hvorefter afløbet fra det nye militære Sygehus og den søndre del af Rytteretablisementet fra det punkt, hvor de lukkede kloakledninger fra disse anstalter

udmunde i grøften, der danne skjellet mellem den neden for Ridebanen anlagte offentlige spaserang og Mølleengen, finder sted i aabne ledninger lige til Aaen, ikke i længden kunde opretholdes, navnlig af hensyn til de for den offentlige sundhed skadelige stoffer, som maa befrygtes at ville blive afledede fra Sygehuset, naar dette tages i brug, og det saa meget mere, som ejeren af den tilstødende Mølleeng har paatænkt at anvende denne til bebyggelse, havde man ladet udarbejde en plan for en lukket kloakledning fra ovennævnte punkt indtil et punkt i nærheden af Aaen, hvorfra ledningen da skulde fortsættes i en aaben stensat grøft, saaledes at det navnlig derved opnaaedes, at den oven nævnte aaben grøft kunde falde bort. For endvidere at undgaa en anden ulempe ved den nuværende ordning, hvorefter afløbet fra Rytteretablisementets nordlige del udmunder i en aaben rendesten i Sønderallé, havde man tænkt at føre dette afløb til den fornævnte kloak gennem en lukket ledning.

Da af disse arbejder flydende udgifter, der ene ere foranledigede af de nævnte militære anlæg, forment man ogsaa burde bæres af disse og havde derfor under 25. Marts sidstl. opfordret 2. Generalkommando Intendantur til at udvirke det fornødne ministerielle samtykke hertil.

Der fremlagdes nu en fra denne autoritet under 11. ds. modtagen skrivelse, hvorefter Krigsministeriet for sit vedkommende antager Byraadets forslag, dog mod at de med arbejdet forbundne udgifter, hvorved der ikke maa foranlediges nogen overskridelses af de for Rytteretablisementet og Garnisonssygehuset tidligere approberede Maximalbeløb, fordeles saaledes imellem Kommunen og Etablissementerne, som af Oberst Glahn i den af ham afgivne erklæring under hensyn til den nytte, kloakanlægget vilde medføre for de tilgrænsende kvarterer, havde foreslaaet og hvorefter Kommunen skulde udrede 2,387 Kroner, medens Etablissementerne skulde bære resten af den samlede overslagssum, 7,784 Kroner. for saa vidt endelig Indenrigsministeriets samtykke var nødvendigt for den del af de omhandlede udgifter, som falder paa Sygehuset, havde Ministeriet henvist Kommunen til direkte at udvirke saadant.

Byrådet vedtog Kaserneudvalgets forslag og besluttede at anmode det om at indkomme med nærmere forslag til sagens indstilling til Indenrigsministeriet.

(det bemærkes, at dette anlæg vil komme itl at udgjøre en del af kloakanlægget for Frederiksbjerg, hvortil der er fremsat forslag under sangen Nr. 172-77, se ovenfor side 33 og 36. - Se mødet den 11. juli.)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 129-1878)

I Overensstemmelse med Kasernebygningsudvalgets Erklæring over 2. Generalkommando Intendanturs i Mødet den 13. f. M. fremlagte Skrivelse af 11. f. M. angaaende Kloakanlægget fra Rytteretablisementet og det militære Sygehus vedtog Byraadet at indgaa til Indenrigsministeriet med Forestilling om, at den paa det sidstnævnte Etablisement faldende Andel 2153 Kroner af de paagjældende Udgifter paaføres Sygehusets Konto. (Se Mødet den 26. Septbr.)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 129-1878)

Der fremlagdes en gennem Amtet modtagen Skrivelse af 19. ds., hvorved Indenrigsministeriet meddeler Samtykke til, at henholdsvis 2,153 Kroner og 2,330 Kroner paaføres Garnisonssygehusets Konto til de senest i Mødet den 11. Juli omhandlede Kloak og Gadeanlæg, dog at den approberede Overslagssum af 109,061 Kroner ikke derved overskrides.

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 129-1878)

kfr. 172/77. Da Vandløbsudvalget havde anset det hensigtsmæssigt at foreslaa nogle Forandringer i Planen for Anlægget af dnei Mødet den 13de Juni f. A. vedtagne Kloak, der, foruden at danne Hoved afløbet for Frederiksbjerg, skal optage samtlige Spildevandsledninger fra Rytteretablisementet og Garnisonssygehuset, (se Byraadsforh. for 1878 Side 33, 36, 79, 86 og 104) havde det ved Skrivelse af 10. dennes fremsendt en i

Overensstemmelse hermed ændret Plan. Som de væsentligste Punkter i denne bemærkes, at en vis mellemliggende, tidligere som aaben stensat Grøft projecteret Del af Ledningen foreslaas omdannet til en muret Hvælving i Lighed med de tvende Dele af denne, som derved forbindes, samt at Ledningen føres ud til Aaen langs Grænsen af Bispetoften i Stedet for som tidligere paatænkt umiddelbart nedenfor Slusebroen. Da Udvalget derhos ansaa det ønskeligt og tillige økonomisk rigtigt, at hele Anlægget blev fuldført i kortere Tid f. Ex. 2 Aar, havde det endvidere foreslaaet:

at det Stykke af den saaledes ændrede Plan, der ligger imellem Mundingen og et vist nærmere Punkt paa Spadserevejen nedenfor Ridebanerne, allerede udføres i Aar,

at der for den derved foranledigede Budgetoverskridelse, der dog ikke overstiger 1.500 Kr., gives en Efterbevilling og

at den øvrige Del af Kloaken udføres inden Udgangen af Aaret 1880.

Byraadet tiltraadte de foreslaaede Ændringer og bemyndigede Udvalget til at lade de for i Aar projekterede Arbejder udføre i Overensstemmelse med Planen, dog først naar Bispeembedet har meddelt Samtykke til, at Ledningen føres igjennem dets Toft, i hvilken Henseende Udvalget anmodedes om at indlede de fornødne Underhandlinger.

Med Hensyn til det Arbejde, der efter Planen først skal udføres til næste Aar, forbeholdtes det at tage nærmere Bestemmelse ved Budgetbehandlingen for 1880.

(Om Bekostningerne ved den ny Plan skal endnu blot bemærkes, at efter Stadsingeniørens Overslag af 25de Martsbeløbet Udgiften, deri indbefattet Ledningen fra Kasernen og Erstatning til Lodsejerne, sig til 18.300 Kr. for hele Kloaken, hvorved fremkommer en Besparelse af 6.000 Kr. mod det tidligere Overslag af 25de Februar 1878, hvilken betydelige Mindreudgift dels hidrører fra en hensigtsmæssigere Fordeling af Murarbejdet og Rørlægningerne, men især dog fra de væsentlig billigere Priser paa Rør).

(Se Mødet den 26de Juni).

Uddrag fra byrådsmødet den 26. juni 1879 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 129-1878)

kfr. 172/1877. Fra Vandløbsudvalget forelaa en Skrivelse af 24de dennes, hvori samme i Henhold til den det i Mødet den 15. f. M. meddelte Bemyndigelse indberetter at have skriftligt anmodet Bispeembedet om dets Samtykke til at føre den paatænkte Kloakledning fra Frederiksbjerg igjennem Embedets Toft, hvorpaa Udvalget havde erholdt følgende Svar:

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har under 3die d. M. tilskrevet mig saaledes:

"I Anledning af det med Deres Højærværdigheds behagelige Ytringer af 21. f. M. hertil indkomne Andragende, hvori et af Aarhus Byraad nedsat Udvalg for Vandløb ansøgte om Tilladelse til at nedlægge en Kloakledning paa en i Andraget nærmere betinget Strækning i Skjællet af Bispeembedets Toft, Matr.-Nr. 1291, saaledes at en Del af Ledningen bliver underjordisk Murhvælving, en Del aaben stensat Grøft, skulde Ministeriet tjenstligst melde til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse, at det intet mod det ansøgte "vil have at erindre paa Vilkaar af, dels at hele Kloakledningen bliver underjordisk Murhvælving, dels at Byen godtgjør den Skade, som Ledningens Nedlægning og eventuelle Reparationer af samme maatte foraarsage."

Ved at meddele Udvalget overstaaende undlader jeg ikke at tilføje, at saafremt Byraadet indgaar paa de af Ministeriet stillede Betingelser for Kloakledningens Nedlæggelse paa Bispetoften, er der fra Bispeembedets Side Intet til Hinder for, at denne kan finde Sted tillige paa den af Udvalget tilbudte Betingelse, at nuværende og fremtidige Ejere eller Beneficiarer af Bispestolen have Ret til uden Godtgjørelse at stikke Afløbsledninger fra Bispetoften til Byens Ledning, hvorhos bemærkes, at vedkommende Del af Bispetoften er udlejet til d'Hrr. Kjøbmænd H. Kolding og J. D. Rasmussen paa Frederiksgade, men hvem Byen derfor maa træffe Overenskomst om den dem tilkommende Erstatning,

Aarhus Bispeembede, den 12 Juni 1879.

I Biskoppens Fraværelse

H. Sørensen.

Til

Aarhus Byraads Udvalg for Vandløb."

Idet Udvalget oplyser, at den af Ministeriet forlangte Forbedring i Henseende til Kloakens Konstruktion (64 Alen underjordisk Murhvælving) vil fordyre Anlægget med 700 Kroner, som

dog paa Grund af de yderlig dalede Priser vil kunne affholdes af det allerede bevilgede Beløb, samt reserverer sig imod, at det skulde have tilbudt Embedet, at nuværende og fremtidige Ejere eller Beneficiarer af Bispestolen skulde have ret til uden Godtgjørelse at føre Stikledninger fra Toften til Kloaken - hvad Udvalget tror paa ingen Maade indeholdes i de af det til Bispeembedet afgivne Erklæringer - henstiller det ganske Sagen til Byraadets Afgjørelse. Udvalget gjør særlig ingen Indstilling med Hensyn til det berørte Punkt - om Bispeembedets Ret til at føre Stikledninger til Kloaken -:

thi vel formener det, at baade principielle og faktiske Grunde tale for, at Embdet bør deltage i Bekostningen, naar det i Henhold til Loven af 17de Januar 1859 § 12 2det Punkt vil gjøre Fordring paa at benytte Ledningen, men da Sagens Afgjørelse derved muligen kunde blive forhalet saa meget, at de gunstige Konjunkturer imidlertid bortfaldt og Anlæggets Paabegyndelse endog maaske maatte opsættes til næste Aar, finder Udvalget Betænkelighed ved at gjøre Anlæggets Skjæbne afhængig af Underhandligerne om dette underordnede Punkt.

Byraadet indgik paa de i Bispeembedets ovenstaende Skrivelse indeholdte Vilkaar og bevilgede som Følge heraf 700 Kroner til den forlangte underjordiske Murhvælving paa Kloakens sidste Stykke.

